



# ”Polisman i tjänst ska tåla...”

– en rapport om hot och våld mot poliser

December 2021

 Polis  
förbundet

---

# Innehåll

---

<b>Förord av ordförande Lena Nitz</b>	<b>5</b>
<b>SAMMANFATTNING</b>	<b>6</b>
<b>Hot och våld mot poliser ett angrepp på hela samhället</b>	<b>8</b>
Fler poliser behövs för uppgiften – och för säkerheten	9
Fortsatt hög utsatthet – trots restriktioner	12
Hot och våldsamt motstånd vanligast	15
Det allra grövsta våldet påverkar	17
Otillräckligt skydd, uppbackning och utbildning	20
Normalisering och motståndskraft	22
<b>Tillväxt, kompetens och uppbackning</b>	<b>26</b>
Fler poliser	26
Låt poliser vara poliser	26
Rätt poliser	26
Större uppbackning från samhälle och arbetsgivare	27
Skärp straffen för våld och hot	27
Stärk rätten till kränkingsersättning	27
Skärp lagtexten för blåjussabotage	28
Inför nolltolerans mot hot och våld	28
Skydda polisens personuppgifter	28
Stärk skalskyddet	28
Skärp kraven kring utrustning	28
<b>Om undersökningen</b>	<b>30</b>

Polisförbundet © 2021

Formgiven av: FWD Reklambyrå AB

Foto framsida: Anneli Larsson





---

# Förord av ordförande

---

Samhället har förändrats. Attityderna har blivit rääre. Hot och våld mot poliser har blivit vanligare, grövre och också mer utstuderat.

Medan hot tidigare oftast uttalades i affekt, kanske i samband med kraftig berusning eller psykisk sjukdom, har det nu blivit vanligt att hoten uttalas iskallt kalkylerat, väl medvetet om hur det ska uttryckas för att inte utgöra ett hot i juridisk bemärkelse. Ofta är det kommentarer som är ämnade att visa att man vet var polisen bor, vilken bil som körs privat eller var barnen går i förskola.

Även våldet har ändrat karaktär. Många av mina kollegor jobbar i en miljö där de uppfattar att respekten för människoliv har försvunnit. Över 40 personer skjuts ihjäl varje år i kriminella konflikter. Nästan alltid sker det helt öppet med risk för att andra dödas och skadas. Till och med barn har fallit offer för skjutningarna, och i somras en polis.

Poliser omringas vid vardagliga insatser, i miljöer där de vet att det cirkulerar stora mängder vapen och där vissa har känslan av att steget att ta till våld mot poliser bara blir mindre och mindre.

Mitt i allt det här fortsätter jobbet med att upprätthålla lag och ordning, för att hålla människor trygga och säkra i ett läge där polisens egen utsatthet ligger på fortsatt höga nivåer – trots att delar av samhället som vi känner det varit nedstängt på grund av coronapandemin. Här jobbar samhällets poliser i vad som fortfarande måste definieras som en skriande polisbrist.

Polisbristen hänger ihop med både känslan av utsatthet och faktisk utsatthet. Det finns ingenting som påverkar våra kollegors säkerhet mer – och därmed deras möjlighet att upprätthålla trygghet och säkerhet för andra – som att ha rätt antal kollegor vid sin sida, eller snabbt tillgängliga.

I dag är utsattheten bland poliser på nivåer jag inte ens kunde drömma om när jag kom ut som nyutbildad polis på 1990-talet. Ovanpå det känner många dessutom att de inte har samhället bakom sig när de blir utsatta, och att de som angriper dem ofta kommer undan. Domslutens ”polisman i tjänst ska tåla...” är en formulering som poliser lyfter för att uttrycka sin frustration över ett samhälle de upplever inte backar upp dem.

Polisers unika samhällsbärande uppdrag gör att kåren behöver skyddas bättre. Den som är satt att hjälpa och skydda andra måste själv vara säker. Hoten och våldet måste tryckas tillbaka och den som blivit utsatt för brott ska känna att både arbetsgivare, lagstiftare, åklagare och domstolar tar brottsligheten på allvar.

Men ska polisens utsatthet minska måste vi framför allt bli många fler. I dag gör löner, villkor och utsatthet att poliser lämnar yrket för en tryggare tillvaro någon annanstans, där lönen och villkoren är bättre.

Ska fler kollegor vara villiga att fortsätta att utsättas för de påfrestningar och risker som polisyrket innebär måste de kompenseras för det – och för yrkets komplexitet och det enorma ansvar som kommer med polisrollen.

Får vi fler erfarna poliser att stanna i yrket och fler att komma tillbaka, samtidigt som vi lyckas få fler med de rätta kvaliteterna att söka sig till yrket, då kommer vi alla att stå som vinnare. Med rätt resurs för att arbeta mot hot och våld får vi inte bara en tryggare och mindre utsatt poliskår utan också ett tryggare Sverige.



**Lena Nitz**  
Polisförbundets ordförande

---

# SAMMANFATTNING

---

## **Resultatet av en undersökning Polisförbundet låtit göra via Novus, bland 2 138 poliser, visar att:**

Polisers angivna utsatthet för hot, våld och annan otillbörlig påverkan – trots en period av restriktioner med anledning av coronapandemin – ligger kvar på samma nivå som vid mätningen för två år sedan:

41 procent uppger att de utsatts (jämfört mot 42 procent år 2019 och 40 procent år 2017).

71 procent i ingripandeverksamheten uppger att de utsatts jämfört mot 68 procent 2017 och 72 procent 2019.

17 procent av poliserna inom ingripandeverksamheten anger att situationer med risk för hot och våld blev färre under corona. 13 procent upplevde att de blev fler. För gruppen poliser totalt uppgav 11 procent att risksituationerna blev fler medan lika många upplevde att de blev färre.

Ju mer konkreta exemplen på hot och våld blir, desto fler blir de som inser att de blivit utsatta, vilket också var fallet i mätningen 2019:

48 procent, (50 procent år 2019) uppger att de utsatts för exempelvis verbala hot, våldsamt motstånd, spott, sparkar och slag. Högst är utsattheten i gruppen ingripandepoliser där 82 procent utsatts (84 procent 2019).

Poliser anser att utsattheten för hot och våld har blivit värre över tid och de flesta tror att det kommer att fortsätta att bli värre:

55 procent (52 procent 2019) anser att våldet sett över en femårsperiod blivit grövre, 43 procent (37 procent 2019) att det blivit mer utstuderat, 35 procent (32 procent 2019) att det sker oftare.

55 procent (50 procent 2019) anser att även hoten blivit grövre, 48 procent (39 procent 2019) att de blivit grövre, 41 procent (37 procent 2019) att de sker oftare.

87 procent av de svarande poliserna tror att utsattheten för hot och våld kommer att öka de kommande två åren.

## **Polisbristen är en viktig faktor när det kommer till utsatthet:**

82 procent (83 procent 2019) anser att det sällan eller aldrig finns tillräckligt många poliser i yttre tjänst för att på bästa sätt hantera potentiellt eller faktiskt våld mot poliskollegor.

44 procent anser att fler poliser är den enskilt viktigaste faktorn för att öka säkerheten för poliskåren, 25 procent anser att skärpt lagstiftning gällande våld mot poliser är viktigast, 12 procent tycker att stärkt identitetsskydd är viktigast (frågan har inte ställts i tidigare hot och våld-undersökningar).

## **Utbildning anses viktigt för förmågan att hantera arbetsuppgifterna på ett säkert sätt:**

19 procent av de svarande poliserna uppger att de inte alls får den fortbildning/kompetensutveckling de anser krävs för att utföra sina arbetsuppgifter på säkrast möjliga sätt.

34 procent har svarat att de bara får den i vissa delar. Sammanlagt anser hela 53 procent att de inte fullt ut får den utbildning som krävs för att hantera arbetsuppgifterna på säkrast möjliga sätt.

Få poliser anmäler allt hot och våld de utsätts för vilket leder till att det finns stora mörkertal i den officiella statistiken över utsatthet.

---

19 procent av poliserna i vår undersökning uppger att de anmäler 90-100 procent av alla incidenter (22 procent 2019). 16 procent (23 procent 2019) anmäler endast 0-9 procent av allt de utsätts för i sin yrkesutövning.

Några månader innan enkäten genomfördes sköts en polis till döds i Biskopsgården i Göteborg. 16 procent av de svarande uppger att händelsen gjort dem mindre motiverade att fortsätta att jobba som poliser. 26 procent har svarat att den gjort dem mer motiverade att fortsätta. 47 procent är lika motiverade att fortsätta som tidigare. 4 procent är lika omotiverade som tidigare.

**Polisers uppdrag att upprätthålla lag och ordning samt att värna människors demokratiska fri- och rättigheter försvåras om poliser själva utsätts för våld, hot, trakasserier och annan otillbörlig påverkan i arbetet. Mer måste göras för att minska polisens utsatthet och därmed öka deras möjligheter att jobba för trygghet och säkerhet i samhället.**

### Fler poliser

En avgörande faktor för att kunna hantera hot och våld på bästa sätt är att antalet poliser ökar. För att få fler att stanna i yrket, fler att återvända till yrket och fler med rätt förutsättningar att söka sig till polisutbildningen krävs:

- Högre löner.
- Bättre villkor.
- Ökade karriär- och utvecklingsmöjligheter.

### Låt poliser vara poliser

Polistid kan också frigöras här och nu genom att:

- Avlasta poliser administrativt.
- Renodla uppdraget.

### Rätt poliser

För att klara av den egna utsattheten men också för att rätt kunna hantera den föränderliga hotbilden i samhället behövs rätt utbildning:

- Reformera polisutbildningen till en 3-årig högskoleutbildning.
- Öka utbudet av fort- och vidareutbildning.
- Genomför nödvändig kompetensutveckling.

### Större uppbackning från samhälle och arbetsgivare

Även skärpningar kopplat till brottsrubriceringar, brottspåföljder och rätten till kränkingsersättning måste genomföras för att bättre skydda poliser och för att markera att de har samhällets och arbetsgivarens stöd. Några exempel:

- Skärp straffen för hot och våld mot poliser.
- Stärk polisens rätt till kränkingsersättning.
- Skärp lagtexten för brottet blåljussabotage.
- Inför nolltolerans. Alla brott mot poliser ska anmälas och utredas.
- Stärk identitetsskyddet så att polisens personliga uppgifter inte är lika lättillgängliga som i dag.
- Stärk skalskyddet av stationer och arbetsplatser.
- Skärp kraven kring utrustning.

---

# Hot och våld mot poliser ett angrepp på hela samhället

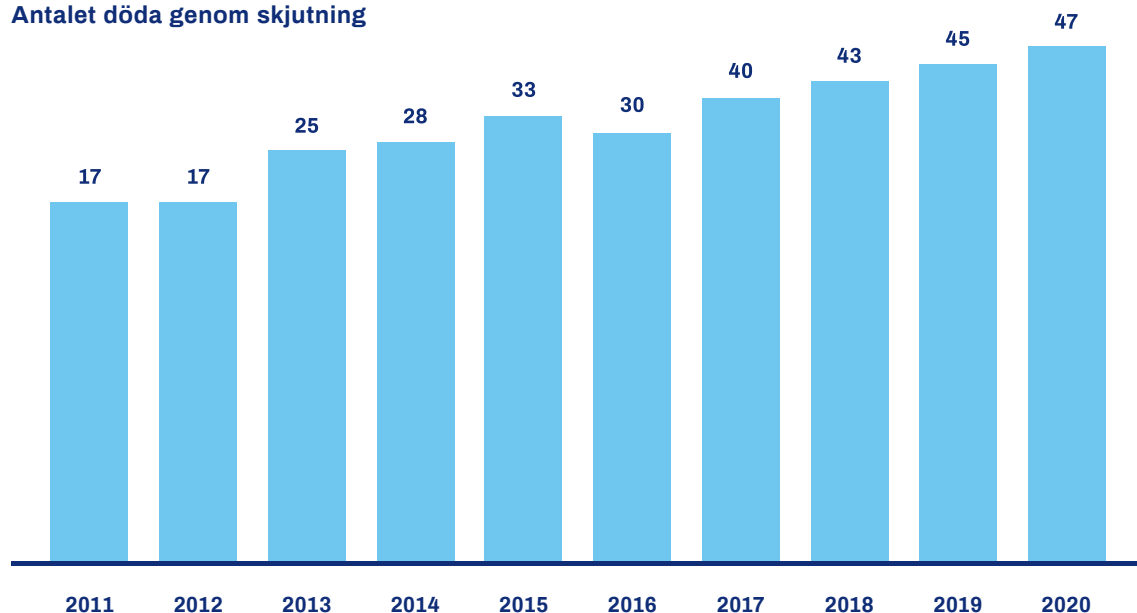
---

För att vi alla ska kunna utnyttja våra demokratiska fri- och rättigheter och kunna leva utan rädsla för att bli utsatta för brott behöver lag och ordning upprätthållas. Om de som är satta att upprätthålla lag och ordning själva blir utsatta för brott utgör det ett hot mot allas vår trygghet och i förlängningen mot allas våra fri- och rättigheter.

När poliser utsätts för angrepp på jobbet är det mycket mer än en intern arbetsmiljöfråga – det är ett angrepp på hela vårt samhälle.

Flera samhällsförändringar under senare år kan kopplas till en ökad utsatthet för poliser. Samhället har blivit mer polariserat och det allmänna samhällsklimatet har hårdnat. Den grova kriminaliteten har blivit grövre i sina våldsyttningar vilket märks främst genom ett ökat antal skjutningar, men också att sprängningar blivit vanligare i kriminella uppgörelser. Enligt siffror från Polismyndigheten och Brå har mellan 40 och 47 personer skjutits till döds varje år under åren 2017 till 2020. Det här innebär att nästan 40 procent av allt dödligt våld numera är en skjutning, varav merparten sker i kriminella miljöer.

Antalet döda genom skjutning



Antalet personer som har konstaterats döda genom skott har ökat mycket kraftigt under senare år. Källor: Polismyndigheten och Brå.

Arbetsmiljön poliser rör sig i präglas i högre grad än tidigare av fientliga attityder. Det höga antalet skjutningar med skottskadade – 366 förra året, enligt Polismyndighetens statistik – tyder på ett högt antal vapen i omlopp. En hög andel av skjutningarna sker i utsatta områden där polis och annan blåljuspersonal aktivt motarbetas och till och med attackerar. Parallellt med de senaste årens negativa utvecklingen har polistätheten sjunkit kraftigt. Efter en politisk satsning på polistillväxt hade Sverige 216 poliser per 100 000 invånare år 2010. Problemet var att när det politiska tillväxtmålet nåtts försvann det politiska fokuset på frågan och polistätheten sjönk kraftigt.

### Fler poliser behövs för uppgiften – och för säkerheten

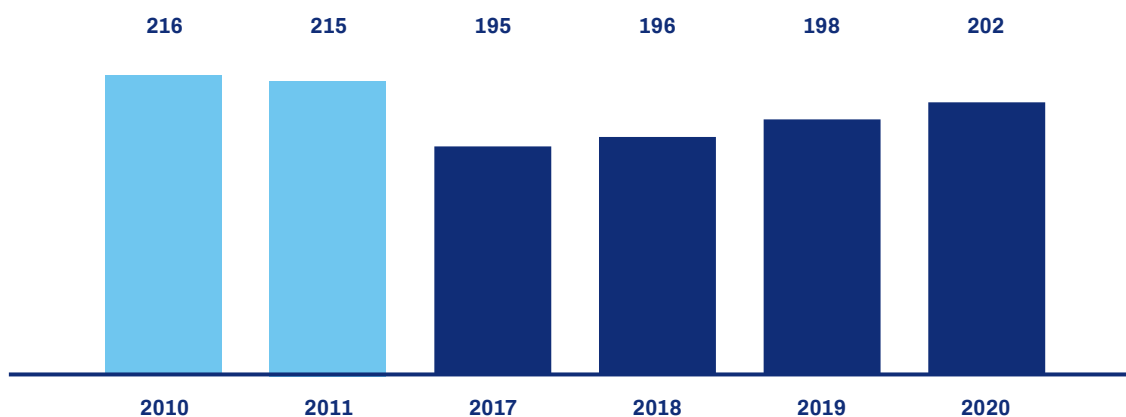
Efter den politiska satsningen på 20 000 poliser tilläts antalet poliser under många år att ligga kvar på samma nivå – trots att såväl samhället som brottsligheten förändrades, och trots att befolkningen växte. Det här pågick fram till år 2017 då ett politiskt uppvaknande skedde och det plötsligt rådde politisk enighet om att poliserna behövde bli många fler. Polistätheten var då nere i 195 poliser per 100 000 invånare. Antalet poliser var 19 741 vilket var otillräckligt för att Polismyndigheten fullt ut skulle klara av samtliga sina uppgifter på bästa sätt.

Med det politiska uppvaknandet fattades beslut om nya utbildningsorter för polisutbildningen och med det följde ett kraftigt utökat antal studieplatser. Tre år i rad avsattes dessutom särskilda lönemedel för högre polislöner för att öka yrkets attraktivitet. Därmed togs de första stegen i arbetet med en långsiktig uppvärdering av polisyrket – resultatet har bland annat visat sig i form av att färre poliser nu lämnar yrket i förtid.

Förra året hade polistätheten återhämtat sig till 202 poliser per 100 000 invånare och antalet poliser låg för första gången på länge stadigt över 20 000. Den nya satsningen på polistillväxt och återhämtningen i polistäthet är bra och nödvändiga i ljuset av den grova kriminalitet som präglar samhället. Men med 20 942 poliser vid utgången av december 2020 är vi ännu mycket långt från målet om 26 200 poliser vid årsskiftet 2024/2025 och också mycket långt från den polistäthet vi hade 2010.

Enligt Eurostats siffror låg polistätheten i EU under åren 2017–2019 på omkring 250 poliser per 100 000 invånare. Bara Danmark, Island och Finland låg lägre än Sverige. Länder som Tyskland och Nederländerna har en polistäthet på över 290 poliser per 100 000 invånare.

Antal poliser per 100 000 invånare



Antalet poliser har äntligen ökat, från närmare 20 300 år 2010 till nästan 21 000 år 2020. Men med periodens befolkningstillväxt – från 9,4 miljoner till 10,4 miljoner – syns ökningen endast i form av en mycket blygsam positiv förändring av polistätheten mätt som antal poliser per 100 000 invånare. Källor: Polismyndigheten, SCB



Antalet poliser och polistäthet är inte bara kopplat till allmänhetens rätt till en polis som fullt ut kan stå för den trygghet och säkerhet vi alla har rätt till. Det är också i allra högsta grad kopplat till polisens arbetsmiljö och till polisens utsatthet.

I den Novus-undersökning som Polisförbundet låtit göra bland 2 138 poliser under hösten 2021 uppger hela 82 procent att det sällan eller aldrig finns tillräckligt många poliser i yttre tjänst för att på bästa sätt hantera potentiellt eller faktiskt våld mot poliskollegor (83 procent 2019).

*”Är extremt underbemannade där jag jobbar och vi utsätts för hot väldigt ofta och vi har cirka sju mil till närmaste patrull om vi behöver stöttning”,* skriver en polis.

*”Jag har enbart en kollega att förlita mig på och händer något med kollegan är jag ensam i en timme tills kollegorna kommer. En timme är väldigt lång tid om man är i underläge. Jag struntar i antal händelserapporter och kommentarer om att det inte behövs fler bilar för i slutändan handlar det om min och kollegans säkerhet. Jag vill också, precis som alla andra, komma hem till min familj efter arbetspasset”,* skriver en annan polis.

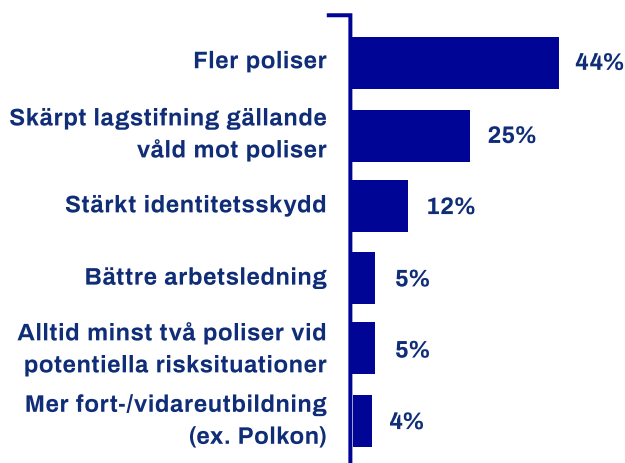
I ett storstadsperspektiv formuleras polisbristen ofta annorlunda eftersom man i normalfallet inte har andra patruller lika långt bort:

*”Vi behöver fler poliser ute på gatan så att vi kan jobba mot de kriminella under kontroll, på ett sätt där polisen äger situationen även när det finns vapen och polishat”.*

I vår undersökning anser 44 procent att fler poliser är den enskilt viktigaste faktorn för att öka säkerheten för poliskåren. 25 procent anser att skärpt lagstiftning gällande hot och våld mot poliser är viktigast. 12 procent sätter stärkt identitetsskydd överst på önskelistan.

När de svarande får välja de fyra viktigaste faktorerna för att öka säkerheten svarar 82 procent fler poliser, 82 procent skärpt lagstiftning, 67 procent stärkt identitetsskydd, 28 procent att man alltid ska vara minst två poliser vid potentiella risksituationer och 26 procent mer fort-/vidareutbildning.

#### Enskilt viktigast för att öka säkerheten för poliskåren:



Antal svarande: 2 138 personer



## Fortsatt hög utsatthet – trots restriktioner

Polisers utsatthet är fortsatt hög sedan den förra undersökningen. 41 procent av de 2 138 svarande poliserna uppger att de utsatts för trakasserier, hot eller våld i sin yrkesutövning de senaste tolv månaderna, vilket kan jämföras mot motsvarande siffror från undersökningarna 2017 och 2019: 40 respektive 42 procent.

I den värst utsatta gruppen, ingripandepoliser, uppger 71 procent att de utsatts för trakasserier, hot eller våld de senaste tolv månaderna. Trots restriktioner kopplade till coronapandemin har alltså utsattheten även i gruppen ingripandepoliser legat kvar på samma nivåer som 2019 och 2017, 72 respektive 68 procent.

### Har du blivit utsatt för hot, våld, trakasserier eller annan otillbörlig påverkan i din myndighetsutövning de senaste 12 månaderna? (Totalt och i ingripandeverksamheten)



Antal svarande: 2 138 personer

### Siffror för ingripandeverksamheten



Antal svarande: 823 personer



Perioden undersökningen avser har präglats mycket av restriktionerna med anledning av den globala coronapandemin. Alla stora sport- och kulturevenemang har varit inställda, krogarna har haft begränsade öppettider och så vidare. När undersökningen genomfördes under perioden 27 augusti till 23 september 2021 hade alla restriktioner ännu inte lyfts. Bland ingripandepoliserna, uppger 17 procent (jämfört med 11 procent för hela gruppen svarande) att situationerna med risk för hot och våld blev färre under tiden med restriktioner.

*"Framför allt så har begränsningarna för kroglivet varit den största orsaken till mindre våld och hot",* formulerar en polis den minskade utsattheten.

*"Mindre alkoholkonsumtion i offentlig miljö som leder till jobb där vi blir exponerade för aggressiva män",* konstaterar en annan.

Generellt uppfattar flera att det har varit mer lättjobbat och färre riskfyllda situationer för att det har varit färre människor ute i offentliga miljöer.

*"Mycket mindre att göra. Inte lika ofta exponerad",* skriver en polis.

*"Människor rörde sig inte utombus lika mycket. Som hundförare arbetar jag oftast med hunden utombus och har upplevt en nedgång av jobb för just oss som ekipage".*

Men samtidigt som många poliser i ingripandeverksamheten upplevt en lugnare jobbperiod med en lägre utsatthet har 13 procent av de svarande i ingri-

pandeverksamheten tvärtom upplevt att situationer med risk för hot och våld blev fler (jämfört mot 11 procent för hela gruppen svarande). I fritextsvaren finns en mängd exempel på hot om att smitta poliser med covid-19:

*"Personer som vi ingripit mot har medvetet hostat/landats/rört polispersonal och i anslutning till det uppgett att de har eller antytt att de har en covidinfektion",* skriver en polis.

*"Olika individer hotar om att spotta eller hostar upp i nyllet på poliser",* skriver en annan.

Det uppfattas också ha uppstått hotfulla situationer med indirekt koppling till smittan:

*"Människor blev mer pressade av olika anledningar. Förlorade jobbet, inga pengar med mera".*

*"Det upplevs som att människors psykiska välmående har försämrats under coronapandemin vilket yttrar sig i situationer som innefattar alkohol men också rent allmänt fler utfall/hotfullt beteende hos individer".*

Flera av svaren speglar att poliser många gånger blir som en sorts barometer för samhällets allmänna mående:

*"Fler ungdomar var ute sent då föräldrarna mått dåligt ur ett psykiskt perspektiv och druckit mer under pandemin. Det har gjort att unga hängt ute mer med kompisar och på så sätt har våld och hot mot polis också ökat",* skriver en polis.

”Högre grad av psykisk ohälsa på gator och torg, högre grad av våld i nära relationer”, skriver en annan.

”Upplever att det varit mycket fler lösdrivande ungdomar. Ungdomar som skolkar mer än vad de gjorde innan pandemin”.

Poliser upplever också att ett ökat våld i nära relationer och andra brott i hemmiljö påverkat deras utsatthet. En polis beskriver det som att ”fler ingripanden blev mer kompakta eftersom de fick göras i hemmiljö i stället för utombus”. Människor man ingripit mot har också i vissa fall tolkats som att de varit mer hotfulla för att polisen befunnit sig i deras ”privata sfär”.

Flera poliser tycker att pandemin förvärrade situationen i utsatta områden:

”Fler uppgörelser i narkotikamiljön vilket beror på ’brist’ på narkotika och återtagande av tidigare skulder”.

”Allmänt ökad våldsanvändning i kriminella nätverk”.

”Buset utnyttjade covid som ursäkt att inte bli kontrollerade. Hotfulla situationer uppstod flertalet gånger när de ändå blev kontrollerade”.

”Känns som fler kriminella individer var hemma i stället för att åka bort och kunde vara aktiva i sin hemmamiljö”.

Kopplat till påverkan på utsattheten under pandemin är också gränskontroller, icke tillåtna sammankomster och bemanning:

”Vid gränssituationer träffar man på personer som av olika anledningar ej får resa in. I situationer som dessa händer det att det blir hot och ibland våld när personer ej får resa in. Detta har ökat lite under corona till följd av att fler blir avvisade”.

”Det finns personer som genomförde illegala sammankomster och sedan gick till angrepp mot polis som hade till uppgift att hantera och i en del fall upplösa sammankomsten”.

”Bemanningen var skör på grund av att man skulle vara hemma för minsta symptom”.

På det stora hela tycker ändå majoriteten av ingripandepoliserna, 70 procent, att antalet situationer med risk för hot och våld var helt opåverkade, trots en längre period med restriktioner.

Den andra stora gruppen i undersökningen, utredare, anser sig i ännu högre grad opåverkade. Hela 87 procent anser att antalet situationer med risk för hot och våld var opåverkade. Sex procent upplever att situationerna med risk för hot och våld blev fler. Åtta procent tycker att blev färre. För flera poliser i inre tjänst innebar restriktionerna att de träffade färre externa personer än vanligt under arbetstid. Några svaranden skriver att de avstått från att hålla vissa förhör under den värsta perioden och har därmed upplevt en minskad utsatthet i arbetet.

Upplever du att utsattheten för hot och våld förändrats under corona-restriktionerna?  
(Svar från ingripandepoliser)

17%

Ja, situationer med risk för hot och våld blev färre.

13%

Ja, situationer med risk för hot och våld blev fler.

70%

Nej, inte alls.

Antal svarande: 823





### Hot och våldsamt motstånd vanligast

Precis som vid tidigare undersökningar uppger en allt högre andel poliser att de blivit utsatta för hot, våld och trakasserier ju mer konkreta exempel de ställs inför. På den inledande frågan svarade 41 procent att de blivit utsatta för trakasserier, hot eller våld de senaste 12 månaderna. När de svarande sedan ställdes inför konkreta exempel, som ”verbala hot”, ”slag”, ”sparkar”, ”spott”, ”våldsamt motstånd” med mera, insåg 48 procent av de svarande att de utsatts för något av detta de senaste 12 månaderna.

Högst utsatt är gruppen ingripandepoliser där hela 82 procent blivit utsatta (en marginell nedgång från

utsattheten på 84 procent 2019). Verbala hot och våldsamt motstånd är fortsatt vanligast följt av spott, sparkar och slag.

Bland ingripandepoliser har 73 procent det senaste året utsatts för verbala hot och 64 procent har utsatts för våldsamt motstånd. 22 procent har blivit spottade på, 21 procent har utsatts för sparkar och 18 procent har utsatts för slag.

I vanliga fall förknippas spott med risk för långvarig medicinering och sjukdom i form av bland annat hepatitis och hiv. Under pandemin har spott även varit ett sätt att hota poliser med covid-19.

---

## Utsattheten för hot, våld och annan otillbörlig påverkan bland de som jobbar inom ingripandeverksamheten.

---

**73%** utsatts för verbala hot.

**22%** blivit spottade på.

**64%** utsatts för våldsamt motstånd.

**21%** utsatts för sparkar.

**18%** utsatts för slag.

**12%** beskjutits med fyrverkerier/pyroteknik.

---

**10%** fått stenar/flaskor kastade på sig.

**6%** råkat ut för försök till påkörning (av fordon eller person).

**8%** hotats med tillhygge.

**3%** blivit påkörda (fordon eller person).

**2%** utsatts för våld med tillhygge.

**1%** gett andra exempel på våld de utsatts för.

**7%** hotats med kniv.

**1%** hotats med skjutvapen.

**6%** utsatts för bett.

**1%** utsatts för våld med kniv.

*Antal svarande: 823 personer.*

---



Foto: TT / 50090

## Det allra grävsta våldet påverkar

Knappt två månader innan årets hot och våldenkät gick ut sköts en polis till döds i Biskopsgården i Göteborg.

Dödsskjutningen kan möjligen ha påverkat hur poliserna svarat på vissa andra frågor i årets undersökning. Trots att enkätresultaten visar att utsattheten inte ökat utan ligger kvar på samma höga nivåer som tidigare, upplever 64 procent av de svarande att hot och våld mot poliser har ökat de senaste två åren (motsvarande siffra för 2019 var 63 procent).

En teori är att det inte enbart är *antalet* händelser som påverkar polisernas upplevda utsatthet utan att upplevelsen också i hög grad påverkas av vad det är för typ av händelser man själv möter i sitt arbete, hör talas om via kollegor eller tar del av i medierapporteringen. Här kan möjligen särskilt den grävsta våldsbrottslighetens utveckling de senaste två åren spela in.

Förutom dödsskjutningen av en poliskollega skedde flera andra ovanliga och mycket uppmärksammade händelser, som dödsskjutningen av en 12-årig flicka i Norsborg sommaren 2020 och två skottskadade barn i Flemingsberg sommaren 2021. Händelserna har bidragit till en debatt som – särskilt i sin politiska form – återkommande lyfter att samhället förlorat greppet om utvecklingen. Skjutningarna har beskrivits vara *”utom kontroll”* och gängkriminaliteten har kallats *”det största hotet mot människors liv och trygghet”*.

Allt sammantaget – polisernas höga utsatthet, det sätt på vilket hot och våld tar sig uttryck samt sättet som brottsligheten beskrivs på – påverkar rimligen polisernas syn på utvecklingen.

Sett över en femårsperiod anser 55 procent av poliserna (52 procent 2019), att våldet blivit grävare, 43 procent anser att det blivit mer utstuderat (37 procent 2019) och 35 procent anser att det sker oftare (32 procent 2019).



---

Utvecklingen för hot uppfattas på samma sätt. 55 procent anser att hoten blivit grövre (50 procent 2019), 48 procent att de blivit mer utstuderade (39 procent 2019) och 41 procent att de sker oftare (37 procent 2019).

När de svarande ombeds beskriva utvecklingen tar flera upp dödsckjutningen av kollegan i Biskopsgården:

*"Att en kollega blir skjuten och dör inför mina ögon är väl beskrivning nog",* skriver en.

*"Ett mord på polisman tyder på en gränsförskjutning",* skriver en annan.

Kopplat till de utsatta områdena är ofta den gängkriminalitet som yttrar sig i dödliga skjutningar.

*"Eftersom det finns mer vapen bland våra motståndare och eftersom vi har gärningspersoner som inte tvekar att ge sig på poliser har vår utsatthet ökat",* skriver en polis.

*"När skjutvapen ökar och våldsanvändning blir mer vanligt som metod för att undkomma polis blir det också mer tyngd i hot",* skriver en annan.

*"Det cirkulerar mer vapen än tidigare och den organiserade brottsligheten breder ut sig".*

Problemen med hoten från kriminella ligger inte bara i att de sker utan också i att de kriminella upplevs kunna hota och komma undan med det:

*"De kriminella som jag råkar på vet var gränsen går och håller sig under brottet hot mot tjänsteman. De har, under längre tid, byggt upp i alla fall en känsla av att våld mot oss hänger i luften även om faktiskt våld mot polis inte förekommit på senare tid",* skriver en polis.

*"De misstänkta kan lagstiftningen. Därför är det mycket förtäckta hot och antydningar. Till exempel kan en kriminell fråga om ens bil (som de vet modellen på) går bra. Det uttalas egentligen inget hot men de visar att de har koll på*

*en privat. Ett annat exempel är när en kriminell frågade om lägenheterna är dyra på gatan där jag bor",* skriver en annan.

Hoten kan också vara mer handgripliga:

*"Gängkriminella letar upp oss på sociala medier, skär sönder våra privata bildäck, skär sönder polisbilarnas däck, ställer upp sig som en mur för att skrämmas".*

En annan polis ger som exempel att större grupper ställer sig i ring runt ingripande poliser:

*"Även om de egentligen inte gör någonting blir det obehagligt för de poliser som agerar".*

Med det stora fokuset som finns på skjutningar och annan allvarlig kriminalitet i utsatta områden kan det vara värt att påminna om att det inte bara är dessa kriminella som utsätter poliser för hot. Flera poliser i vår undersökning ger exempel på när hot kommit från såväl mc-gäng som från högerextrema organisationer:

*"Jag och min familj har blivit kartlagda av en högerextrem organisation på grund av ett ingripande jag genomfört mot några ut den grupperingen".*

*"På plats efter larm om en misshandel utsattes jag för hot om våld och vid gripande uttalades att jag och min familj skulle sprängas i vår bostad. Den gripne var känd för samröre med mc-gäng och hade tidigare avtjänat straff för ett brott där sprängning skett".*

Många poliser beskriver också ett allmänt hårdnat klimat:

*"Allt yngre individer verkar, utan rimlig förklaring, hysa ett agg gentemot polis. Tystnadskulturen är farligt utbredd och får även gemene man att tvivla på om man vill vittna om vad man sett eller inte sett. Chockerande många är i dag beväpnade med kniv och knivrån/knivvåld mellan yngre personer är mycket vanligt förekommande".*

---

*”Det har över lag blivit ett hårdare klimat och respekten för ordningsmakten upplever jag har minskat”.*

*”Finns ingen respekt för andra människor i de utsatta områdena, steget att ta till våld mot polisen blir bara mindre och mindre”.*

Flera återkommer till att olika former av hot inte får några konsekvenser:

*”De grovt kriminella försöker oftare påverka oss. Men inget händer. Man håller lite förhör och sedan är personen ute igen”.*

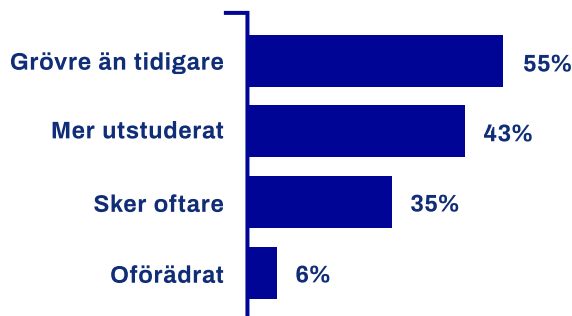
*”Buset vet att de kan hota den enskilda polisen eftersom den inte har backning. Det finns inte tillräckligt många poliser, man backas inte av chefer och inte av domstol...”*

Vid undersökningens genomförande såg de svarande

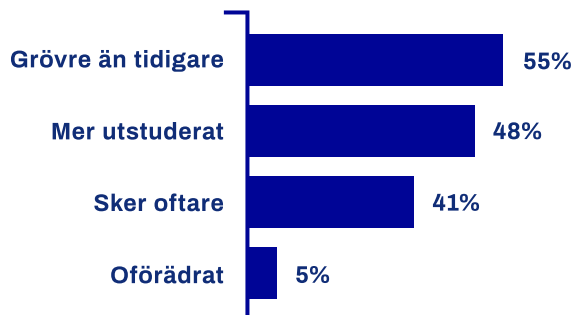
ingen ljusning i sikte. Nästan nio av tio, 87 procent, svarade att de tror att hoten och våldet kommer att öka ytterligare de kommande två åren.

Fyra procent av poliserna i undersökningen hade de senaste 12 månaderna sökt vård för fysiska skador. Inom gruppen ingripandepoliser är siffran åtta procent.

#### Hur anser du att våldet mot poliser utvecklats de senaste fem åren? (Flera svar möjliga)



#### Hur anser du att hoten mot poliser utvecklats de senaste fem åren? (Flera svar möjliga)





---

## Otillräckligt skydd, uppbackning och utbildning

Poliser känner sig otillräckligt skyddade på flera sätt. Det handlar inte bara om otillräcklig numerär utan också om osäkra arbetsplatser, otillräcklig skyddsutrustning, för lite utbildning och otillräckligt skydd av personuppgifter kopplade till en själv och ens familj. Ovanpå det uppfattar många ett otillräckligt stöd från både arbetsgivare, lagstiftare, domstolar och allmänhet.

*”Tyvärr känner jag och många kollegor att det finns en inställning i våra domstolar och i samhället att vi poliser ska tåla mer och att vi är tränade för att möta våld och hot. Det finns ingen polis som kan tränas för att ta emot ett kraftigt knytnävsslag i ansiktet eller en spark över kroppen. Inställningen att poliser ska klara mer måste ändras i samhället så att den allmänna åsikten blir att en polis ger man sig inte på”, skriver en polis.*

*”Skadestånd vid hot/våld måste ändras. Vi ska tåla lite mer än allmänheten, men nu känns det som att tingsrätter och hovrätter slänger sig alldeles för mycket med ’polisman i tjänst ska tåla...’”, skriver en annan.*

När det gäller skalskyddet på stationen/arbetsplatsen där man jobbar, eller vilken man utgår från anser 67 procent (66 procent 2019) att skalskyddet är otillräckligt. Trots tidigare stor medial uppmärksamhet efter attacker riktade mot polisstationer (i bland annat Helsingborg, Malmö, Katrineholm och Södertälje) anser alltså de svarande i undersökningen att skyddet är fortsatt dåligt.

Ännu fler än tidigare, 80 procent (72 procent 2019) anser att skyddet av deras id-uppgifter är otillräckligt. Det här beror inte på att någon försämring skett utan kan gissningsvis kopplas till att frågan uppmärksammas mer, bland annat i samband med att Polismyndighetens förslag på förbättringsåtgärd var att bara efternamnet skulle stå på polisens tjänstekort. Förslaget uppfattades som otillräckligt då många poliser har ovanliga efternamn som gör att de lätt kan identifieras enbart utifrån det.

Med hjälp av den identifiering av poliser som sker utifrån tjänstekort och dokument som poliser skriver under är det lätt för den som vill att söka efter ytterligare uppgifter på nätet. Att det är så enkelt att hitta en polis bostad, uppgifter om vem denne delar bostaden med och så vidare medför att många poliser utsätts för olika former av hot – och ibland till och med våld – kopplat till den privata sfären. Det här drabbar även släktingar, familjemedlemmar och till och med polisens barn:

*”Jag fick ett brev hem innehållandes hot. Både min fru och mina barn nämndes vid namn”.*

*”En man som jag ingripit mot vid flera tillfällen på grund av trafikbrott, narkotika med mera brukade långsamt köra förbi min hemadress. Slog sönder en blomkruka vid uppfarten, skickade hem brev med mera”.*

*”I samband med att jag levererat förundersökningsprotokoll till åklagare och att åtal väcktes för miss-handel kom hot mot mig och min familj via sms och en begravningskrans skickades till min adress”.*

*”Vi fick en sten kastad genom rutan i vårt hus. Sedan försökte man kasta in en mindre bomb men den landade utanför och smällde. Förstörde flera rutor och ventiler på huset”.*

En särskild problematik lyfts återkommande fram i de fall då poliser bor och rör sig i områden där de löper stor risk att på sin fritid möta personer de ingripit mot i tjänsten:

*”Det har kommit fram folk på stan eller köpcentrum när jag är där med barnen och säger något eller ropar något efter mig. De har också gått efter mig”.*

*”Jag har en grannfamilj som stör sig på att jag är polis. Jag har varit hos dem och gjort husrannsakan. Båda sönerna har en kriminell livsstil med narkotikaförsäljning, buskörning med mera. De har taskig attityd mot min fru, har kallat henne för diverse tillmälen och har spottat framför fötterna på mina barn i skolan”.*



Förutom att kriminella använder internet som verktyg för att kartlägga poliser förekommer också uthängningar av poliser på olika forum och webbsidor:

*"Någon la ut på ett forum var jag bodde, var min fru jobbade, var mina barn gick i skolan, vilken bil jag körde..."*

*"Personuppgifter på mig, på min fru och på barnen, samt en bild på min fru, lades ut på en högerextrem sida".*

Av poliserna i undersökningen uppger nio procent att deras yrkesval varit orsaken till att familjemedlemmar utsatts för hot, våld eller trakasserier.

När det gäller den personliga säkerheten på jobbet finns problem med att all säkerhetsutrustning inte är

personlig och utprovad. I årets undersökning uppger 40 procent (46 procent 2019) av de som har tillgång till tung väst att den inte är personlig. 35 procent (samma 2019) har en ballistisk hjälm som inte är personlig. Att skyddsutrustning inte sitter som den ska innebär alltid en risk.

En annan brist kopplat till den personliga säkerheten hör ihop med Polismyndighetens stora utbildnings-skuld. 19 procent av de svarande poliserna uppger att de inte alls fått den fortbildning/kompetensutveckling de anser krävs för att utföra arbetsuppgifterna på säkrast möjliga sätt. 34 procent har svarat att de bara fått den i vissa delar. Sammanlagt upplever hela 53 procent att de fullt ut inte fått den fortbildning/kompetensutveckling de behöver ur ett säkerhetsperspektiv.

---

## Normalisering och motståndskraft

Känslan av att det inte är någon idé att anmäla hot och våld man utsätts för är utbredd bland poliser. 16 procent (23 procent 2019) anmäler bara 0–9 procent av allt hot och våld de utsätts för i sin yrkesutövning. Det här innebär att det finns stora mörkertal i den officiella statistiken över polisens utsatthet och att utsattheten i någon mån normaliserats:

*”Alla de som hotat med att de har corona har jag inte anmält och många vanliga ’fyllerhot’ låter jag bero”, skriver en polis.*

*”Eftersom tingsrätten anser att vi ska tåla en massa saker så det är ingen idé att anmäla under de flesta omständigheter”, skriver en annan.*

Men synen på att anmäla eller inte klyver kåren. 19 procent av poliserna uppger att de anmäler i stort sett allt, 90–100 procent av alla incidenter (22 procent 2019):

*”Det svåra som jag ser i att anmäla är om hotet/våldet görs i stundens hetta eller faktiskt är ett riktat hot, men min huvudinställning är att anmäla allt hot/våld!”*

*”Eftersom jag i mitt yrke som polis företräder staten och därigenom även den syn som staten har på bland annat opartiskhet, korruption samt de demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheterna så anser jag att det är viktigt att ALLTID anmäla hot och våld mot mig i min yrkesroll”.*

Mellan de båda ytterligheterna återfinns de poliser som gör lite olika från fall till fall:

*”Det är så vanligt med vissa hot och våldsamt motstånd att det blir lite normaliserat hos poliser. Man har inte tid ibland och orkar inte anmäla allt hela tiden – om inte hotet nått en viss gräns”.*

*”Det ska vara av allvarligare karaktär för att det skall vara värt besväret. Sannolikheten för lagakraftvunnen dom måste upplevas som sannolik”.*

*”Egentligen så är jag moraliskt för en nolltolerans vad det gäller hot och våld. Men praktiskt så avgör jag från fall till fall. Finns det ett uppsåt till våldet eller motståndet eller är det exempelvis fylla, psykiskt lidande eller andra yttre omständigheter som är grundanledningen? Har jag gjort mig illa? Känner jag mig hotad etcetera. Det finns mycket att väga in”.*

Trots att polisens utsatthet är hög upplever de sig många gånger dåligt uppbackade av både samhället som helhet och av arbetsgivaren. 36 procent uppger att de gör något aktivt för att söka sig bort från yrket. Men trots den höga utsattheten svarar bara två procent att den enskilt viktigaste faktorn för viljan att stanna kvar är en säkrare fysisk arbetsmiljö. När poliserna får välja de fyra viktigaste faktorerna för att vilja stanna svarar 21 procent en säkrare fysisk arbetsmiljö (28 procent bland ingripandepoliser).

Som grupp kan poliser beskrivas som motståndskraftiga – trots det stora missnöje de många gånger uttrycker. När det allra värsta hände och en poliskollega blev ihjälskjuten i Biskopsgården i Göteborg i somras påverkade det förmodligen de flesta poliser på ett känslomässigt plan. Bara några månader efter händelsen uppgav 16 procent av de svarande i vår undersökning att händelsen gjort dem mindre motiverade att fortsätta att jobba som poliser. Men hela 26 procent svarade att skjutningen gjort dem mer motiverade att fortsätta. Unga poliser i yttre tjänst är överrepresenterade bland dem som svarar så. 47 procent av de svarande uppgav att de är lika motiverade som tidigare att fortsätta att jobba som poliser. 4 procent svarade att de är lika omotiverade som tidigare.

Några fritextsvar som förklarar de bakomliggande resonemangen finns inte i undersökningen. Därför har några poliser kort telefonintervjuats om hur de tänker:

*”Det beror på vilken dag du frågar. Ibland tänker jag att nu jävlar ska vi lösa det här. Andra dagar känner jag mig mer uppgiven. Vi sliter där ute med ett våld som blir allt värre och alltmer riktar sig mot oss, men det känns inte*



---

*...som att det görs något på riktigt för att lösa det här”, säger en polis i yttre tjänst som kände den dödade kollegan.*

En annan aspekt är att händelsen påverkat den egna familjen och andra närstående:

*”De frågar: ’Ska du verkligen fortsätta att hålla på med det där jobbet?’”*

Att det främst är de yngre poliserna i yttre tjänst som känner ökad motivation att fortsätta att jobba som poliser kan hänga ihop med att man är ny i yrket:

*”Man är ung och oförstörd, brinner för jobbet och är övertygad om att man kan göra skillnad. Då tänker man att ’ju hårdare motstånd vi möter desto bättre ska vi bli’”.*

En annan polis ska efter en tid som facklig återgå till yttre tjänst och tvekar inte alls inför det trots det inträffade.

*”Det blev ju en påminnelse om yrkets utsatthet, men jag personligen är inte en sådan som oroar mig. För egen del lever jag nog kvar i villfarelsen att det värsta inte händer mig”.*

Han upplever sig ha blivit kraftigt påverkad av det som hände men inte i bemärkelsen att det gjort honom rädd eller att det påverkat viljan att fortsätta att jobba som polis.

*”Det ligger ju någonstans i uppdraget och i kårandan att vi tycker att vårt arbete är så viktigt och då vill man fullfölja det”.*

Den egna oron är i stället kopplad till familjens reaktioner på dödsskjutningen:

*”Jag kan känna att det jobbigaste nog är hur nära och nära och anhöriga reagerar. För min del handlar det mycket om barnens reaktioner”.*



Foto Andreas Bardell/TT

---

## Vilken är den enskilt viktigaste faktorn för att du ska stanna kvar i polisycket?

---

<b>54%</b>	Högre lön	<b>2%</b>	Säkrare fysisk arbetsmiljö
<b>12%</b>	Fler poliser	<b>1%</b>	Mindre övertidsarbete
<b>8%</b>	Bättre arbetstider	<b>0%</b>	Bättre möjlighet att ta ut hastigt uppkommet behov av ledighet
<b>4%</b>	Tydligare och mer tillgänglig arbetsledning	<b>5%</b>	Annat
<b>4%</b>	Minskad arbetsbörda	<b>3%</b>	Inget behöver förbättras för att få mig att stanna kvar
<b>4%</b>	Bättre psykosocial arbetsmiljö	<b>3%</b>	Vet ej

---

*Poliser är missnöjda med sin höga utsatthet i yrket. Ändå anser bara två procent att en säkrare fysisk arbetsmiljö är den enskilt viktigaste faktorn för viljan att fortsätta att jobba som polis. I gruppen ingripandepoliser är siffran fyra procent. Antal svarande: 823 personer.*

---



---

Vad är viktigast (max fyra svar)  
för att du ska stanna kvar i polisyrrket?

---

**82%** Högre lön

**21%** Säkrare fysisk arbetsmiljö

**56%** Fler poliser

**5%** Mindre övertidsarbete

**33%** Bättre arbetstider

**17%** Bättre möjlighet att ta ut  
hastigt uppkommet behov  
av ledighet

**22%** Tydligare och  
mer tillgänglig  
arbetsledning

**8%** Annat

**23%** Minskad arbetsbörda

**2%** Inget behöver förbättras

**19%** Bättre psykosocial  
arbetsmiljö

**3%** Vet ej

---

*När poliserna i undersökningen får kryssa i max fyra svar på vad som är viktigast för att stanna i yrket anger en femtedel att en säkrare fysisk arbetsmiljö hör till det viktigaste. Antal svarande: 2 138 personer.*

---

---

# Tillväxt, kompetens och uppbackning

---

**För att fullt ut kunna upprätthålla lag och ordning samt värna människors demokratiska fri- och rättigheter behöver mer göras för att minska polisens utsatthet för våld, hot, trakasserier och annan otillbörlig påverkan i arbetet. En trygg och säker kår har bättre förutsättningar att hålla andra trygga och säkra.**

## Fler poliser

En faktor som är av helt avgörande betydelse när det kommer till polisens utsatthet är antalet kollegor. Att drygt åtta av tio poliser i undersökningen anser att det sällan eller aldrig finns tillräckligt många poliser i yttre tjänst för att på bästa sätt hantera potentiellt eller faktiskt våld mot poliskollegor är inte acceptabelt. Det behövs en högre numerär för att kunna lösa akuta situationer på bästa sätt men också för att mäta med den fortsatta hanteringen av våld och hot, för att kunna klara upp brotten och för att kunna avlasta hårt utsatta kollegor. Polisförbundet anser därför att ett fortsatt arbete med att lösa den akuta polisbristen är absolut nödvändigt.

För att bli fler krävs ytterligare satsningar som gör polisyrket mer attraktivt så att fler erfarna poliser anser det värt att stanna i yrket, för att locka tillbaka fler som slutat och för att få fler med rätt förutsättningar att söka sig till yrket.

I dag kan en polis genom att byta yrke både höja lönen med flera tusen kronor, få bättre villkor och utvecklingsmöjligheter samt en mindre utsatt arbetsmiljö. I ett läge där det fortfarande saknas 5 000 poliser till det uppsatta målet om 26 200 poliser till årsskiftet 2024/2025 behöver polislönerna – men även andra arbetsvillkor – kraftigt förbättras.

Satsningen på fler poliser måste fortsätta över tid så att Polismyndigheten får den kapacitet som krävs och varken politiker eller arbetsgivare får släppa frågan om uppvärderingen av polisyrket.

## Låt poliser vara poliser

Tillgången till poliser som kan ägna sig åt polisiära uppgifter kan också ökas genom att avlasta poliskåren administrativt och genom att renodla uppdraget så att poliser i högre utsträckning än i dag kan ägna sig åt polisens kärnuppgifter.

I en tidigare undersökning uppgav en tredjedel av Polisförbundets medlemmar att de lägger 7–10 timmar i veckan – eller mer – på administrativa uppgifter som skulle kunna utföras av civilanställda. På ett år (räknat utifrån närmare 2 000 polisens självrapporterade administrativa tid) rör det sig totalt om så mycket administrativ tid att det motsvarar 1 900 årsarbetskrafter.

Här finns stor potential att frigöra polistid i både yttre och inre tjänst och Polisförbundet vill därför att Polismyndigheten anställer fler kvalificerade administratörer för att frigöra polistimmar till polisiära uppgifter.

## Rätt poliser

Poliser måste inte bara vara rätt till antalet utan också rätt utbildade. För att upprätthålla rättssäkerheten och säkerheten behöver poliser både en bra grundutbildning och kontinuerlig fort- och vidareutbildning. Polisförbundet vill att grundutbildningen till polis utvecklas och uppgraderas till en treårig högskoleutbildning om 180 högskolepoäng samt att tillgången till fort- och vidareutbildning ökar



Foto: Anneli Larsson

både i det akademiska utbildningssystemet och hos Polismyndigheten. På så sätt kan polisens kunskaper och förmågor snabbare anpassas efter omvärldsförändringar och förändrad utsatthet samtidigt som kompetensutveckling blir en mer integrerad del av arbetslivet.

Polismyndigheten måste också ta ansvar för att nödvändig kompetensutveckling samt fort- och vidareutbildning blir av.

### **Större uppbackning från samhälle och arbetsgivare**

För den som har ett så utsatt och samhällsbärande yrke som poliser har är det viktigt att utsattheten tas på allvar och att hot och våld mot poliskåren leder till kännbara konsekvenser. Annars upplevs signalen från samhället vara att hot och våld är något som poliser ska tåla. Därför vill Polisförbundet se flera

åtgärder när det gäller brottsrubriceringar, brottspåföljder och rätten till kränkingsersättning.

### **Skärp straffen för våld och hot**

Straffen för våld och hot mot tjänsteman har skärpts, men bara för de grova brotten. För att markera allvaret i brotten, men också för att ge poliser en större känsla av upprättelse när de utsatts, behöver även straffen för brott av normalgraden skärpas.

### **Stärk rätten till kränkingsersättning**

Poliser måste beviljas kränkingsersättning i högre utsträckning. Avslag till kränkingsersättning med motiveringen att poliser ska tåla hot och våld i arbetet måste vara något som sker endast i undantagsfall och inte tillämpas som närmast en generell regel. Som förslag i utredningen om ersättning till brottsoffer (SOU 2021:64) ligger att i bedömningen

---

av kränkningens allvar – för den som utsätts för brott i tjänsten – särskilt beakta om angreppet riktat sig mot den privata sfären, eller om det varit fråga om ett fysiskt angrepp. Utredningen föreslår att medvetet riktade och uppsåtliga fysiska angrepp mot exempelvis poliser oftare bör ses som allvarliga och ge rätt till kränkningersättning. Den här frågan är viktig för att poliskåren ska känna att de har samhällets stöd i det många gånger svåra och riskfyllda arbete de utför.

I de fall poliser tilldöms skadestånd ska arbetsgivaren betala ut det och överta fordran mot gärningsmannen.

### **Skärp lagtexten för blåljussabotage**

I enlighet med Blåljusutredningens förslag och regeringens proposition infördes brottet blåljussabotage 1 januari 2020 för att markera allvaret i attacker mot blåljuspersonal samt mot fordon som tillhör blåljuspersonal. Som Polisförbundet befarade har dock lagtextens formulering om att gärningen måste ”allvarligt förhindra eller försena” inneburit att majoriteten av attacker tolkats som att de inte omfattas av den nya straffbestämmelsen. Lagtexten måste därför justeras och ordet ”allvarligt” tas bort för att straffbestämmelsen ska omfatta betydligt fler händelser än i dag.

Vidare måste justeringar ske så att även normalpåföljden för brottet blåljussabotage speglar brottets allvar, vilket det inte gör i dag. Därmed uppfattas lagen som tandlös.

### **Inför nolltolerans mot hot och våld**

Målet måste vara att alla brott mot poliser ska anmälas och utredas. Den normalisering av utsattheten vi ser exempel på i vår undersökning måste motverkas. Därför måste Polismyndigheten införa en nolltolerans mot hot och våld mot poliser.

### **Skydda polisens personuppgifter**

Polisers namn måste bli svårare att ta reda på än i dag när det framgår av tjänstelegitimationen (som även innehåller personnummer) samt finns med på anmälningar. Med namn och personnummer, men

även med enbart namn, går det i dag att söka rätt på information som sedan används för att rikta hot inte bara mot den enskilde polisen utan också mot dennes närstående. Den utsatthet som blir följden av ett bristande identitetsskydd är inte acceptabel. Det behöver därför införas en lättare form av skyddade personuppgifter som kan beviljas även vid en abstrakt hotbild och som genom en mindre strikt form av sekretess inte är lika ingripande för den enskilde, exempelvis genom att uppgifter kan lämnas till myndigheter, banker och försäkringsbolag. Även anhöriga ska kunna ges denna lättare form av skyddade personuppgifter om behov finns.

I rättshandlingar bör polisens identitetsuppgifter ersättas med tjänstenummer. Arbetsgivaren bör i högre grad ge ett starkare identitetsskydd genom att exempelvis utfärda särskilda tjänstekort där ett så kallat u-nummer ersätter polisens namn.

### **Stärk skalskyddet**

Det skalskydd av stationer och arbetsplatser som många poliser uppfattar som otillräckligt måste stärkas. Attacker mot polishus i bland annat Helsingborg, Malmö, Katrineholm och Södertälje utgör konkreta exempel på att det finns personer och grupperingar som inte drar sig för att attackera den här typen av mål. Attackerna visar att behovet av skalskydd har förändrats över tid och att en förstärkning är nödvändig. Även personalparkeringar måste vara säkra.

### **Skärp kraven kring utrustning**

För att öka det personliga skyddet måste all skyddsutrustning poliser använder vara personlig och utprovad. Alla poliser i yttre tjänst behöver dessutom personlig tung skyddsutrustning. Generellt måste Polismyndigheten lägga ett större fokus på säkerhet och arbetsmiljö.

---

# Vad tycker kåren?

---

*"Statusen på polisycket måste höjas med högre löner för poliser och bättre arbetsvillkor för att vi ska kunna få rätt personer att söka till polisen för att vi också ska kunna bli fler att jobba mot detta."*

*"Vi hade kunnat få många fler poliser ute och färre inne om administrationen för poliser minskade betydligt."*

*"Mer utbildning i brottsförebyggande arbete redan vid grundutbildning."*

*"Polisen är statens och samhällets långa arm som ska verka för ordning och säkerhet. Att ge dig på en polis med våld eller hot bör därför ses som extra allvarligt."*

*"Skärp straffen mot dem som utsätter poliser för hot och våld och se till att poliser får upprättelse vid rättegångar."*

*"Kränkingsersättningar ska vara regel även när poliser utsätts för våld och hot."*

*"Mycket högre straff för hot och våld mot blåljuspersonal."*

*"Vi måste få någon form av skyddade id-uppgifter i mindre variant som möjliggör ett vanligt liv men att alla skurkar inte kan få tag på oss så himla enkelt!"*

*"Man ska kunna parkera vid polisstationen utan att ens bil syns. Nu kan folk slå på våra regnummer för att hitta våra namn och adresser."*

*"Personlig skyddsutrustning till alla direkt!"*





Foto: Anneli Larsson

## Om undersökningen

**Novus Opinion har på uppdrag av Polisförbundet genomfört en medlemsundersökning om bland annat polisens utsatthet för hot och våld i arbetet.**

Fältperioden var 28 augusti – 23 september 2021. 2 138 webbintervjuer genomfördes bland Polisförbundets medlemmar i yrkesverksam ålder. Urvalet har dragits slumpmässigt ur Polisförbundets medlemspanel. Svaren har skett anonymt.

De 2 138 svarande som genomfört hela webbintervjun utgör 53 procent av nettourvalet. Det finns enligt Novus inget som tyder på att bortfallet skulle snedvrída resultatet. Undersökningen ses som åsiktsmässigt representativ för den grupp som skulle undersökas och de slutsatser som presenteras i undersökningen gäller hela Polisförbundets medlemskår.

